

Kaisa Juuso ps

Kirjallinen kysymys työssäoloaikasäännösten tulkinnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan vaihtelevaa työaikaa koskevalla työsopimusehdolla tarkoitetaan työaikajärjestelyä, jossa työntekijän työaika määrättynä ajanjaksona vaihtelee työsopimuksen mukaisen vähimmäismäärän ja enimmäismäärän välillä, taikka työaikajärjestelyä, jossa työntekijä sitoutuu tekemään työnantajalle työtä erikseen kutsuttaessa. Kyse on siis siitä, että työn kokonaismäärä vaihtelee.

Nollatuntisopimukset

Työsopimuksesta, jossa ei ole sovittu vähimmäistyöaikaa, mutta on sovittu työajan enimmäismäärästä, käytetään nimitystä nollatuntisopimus.

Nollatuntisopimuksia esiintyy eniten tukku- ja vähittäiskaupan, terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnan toimialoilla. Yleisimmät ammatit ovat myyjä, hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijä sekä palvelutyöntekijät.

Nollatuntisopimuksella työskenteleviä on paljon, kaikkiaan kymmeniätuhansia. Heitä käytetään muun muassa ruuhkahuippujen tasaamisessa ja äkillisten sijaisuustarpeiden täyttämiseksi. Toisaalta nollatuntisopimuksilla alennetaan myös työllistämisen kynnystä, minkä lisäksi osa nollatuntisopimuksista tehdään nimenomaan työntekijöiden aloitteesta. Pienten yritysten ja työnantajien tarve nollatuntisopimusten käyttöön liittyy usein siihen, että työtä on tarjolla vain vähän ja satunnaisesti. Työnantajan haasteena on myös saada työntekijä nopeasti tarjolla olevaan työtehtävään. Nollatuntisopimuksilla pyritään joustavasti täyttämään lyhytkestoisia työvoimatarpeita.

Työ- ja elinkeinoministeriön luokitus

Työ- ja elinkeinoministeriön luokituksessa työttömänä pidetään työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työaika on alle neljä tuntia. Kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriöstä saadun tuoreen vastauksen mukaan, jos työsopimus on ns. nollatuntisopimus, jossa viikoittainen enimmäistyöaika on vähintään neljä tuntia, henkilön ei katsota olevan työtön **riippumatta siitä, miten hän todellisuudessa työskentelee**. Näin ollen nollatuntisopimuksen piirissä työskentelevä ei tilastoidu työttömäksi, vaikka hänen työskentelyaikansa on alle neljä tuntia viikossa.

Kirjallinen kysymys KK 159/2020 vp

Luokittelun vaikutukset

Luokittelu vaikuttaa suoraan työllisyystilastoihin ja estää myös henkilön pääsyn työllistymistä edistävään kuntoutukseen, työvoimakoulutukseen, palkkatuettuun työhön ja kunnan järjestämään ns. velvoitetyöhön työssäoloehdon täyttämiseksi niin, ettei ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha lakkaa. Tästä asiasta on tullut myös kansalaispalautetta henkilöltä, jonka työsopimus on nollatuntisopimus, jolla ei 10 viikon aikana ollut yhtään työtuntia mutta jonka TE-keskus siitä huolimatta luokitteli työssä olevaksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus muuttaa luokittelua siten, että myös nollatuntisopimuksen piirissä oleva alle neljä tuntia viikossa työskentelevä luokitellaan työttömäksi?

Helsingissä 10.3.2020

Kaisa Juuso ps